

Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid

AANBEVELING BIJ HET BELEIDSPLAN 1996-2000 VAN

HET NATIONAAL FONDS VOOR WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

AANBEVELING BIJ HET BELEIDSPLAN 1996-2000 VAN

HET NATIONAAL FONDS VOOR WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

1. ALGEMEEN

1.1. De VRWB stelt het bijzonder op prijs dat de Vlaamse Raad van Bestuur van het NFWO zijn beleidsplan voor de periode 1996-2000 aan de Raad voorlegt. Met dit beleidsplan toont het NFWO aan een dynamische organisatie te zijn, die bereid is over haar eigen werking na te denken en ze bij te sturen.

1.2. De VRWB noteert dat het beleidsplan van het NFWO steunt op een ruime raadpleging van de wetenschappelijke gemeenschap en rekening houdt met de beleidsopties van de overheid en eerdere VRWB-aanbevelingen. De verworvenheden uit het verleden worden op een constructieve wijze ingeschakeld in een vernieuwend beleid, dat inspeelt op de nieuwe trends in het Vlaamse wetenschapsbeleid.

1.3. De VRWB beklemtoont de belangrijke rol die het NFWO speelt voor het niet-georiënteerd wetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen. Het NFWO moet inderdaad ruimte blijven scheppen voor het initiatief van de wetenschappelijke wereld om met originaliteit snel in te spelen op de allernieuwste stromingen, talent ontdekken en aldus het onderzoek aan de kennisgrens van het onbekende steunen.

1.4. De VRWB onderschrijft dat het NFWO hierbij als enig criterium de kwaliteit van het onderzoek kan en mag aanwenden. De organisatie van de evaluatie van de aanvragen voor mandaten en projecten is dan ook van cruciaal belang.

1.5. De acties van het NFWO situeren zich actueel op twee niveaus: het zaainiveau, dat de vorming van onderzoekers en steun aan individuele onderzoekers omvat, en het incubatieniveau, waar steun wordt gegeven aan eminente onderzoeksgroepen via projecten op korte en middellange termijn.

De VRWB ondersteunt het groot belang dat het NFWO hierbij hecht aan de uitbouw van de postdoctorale actie.

1.6. Tevens is de VRWB van mening dat er dient onderzocht te worden hoe het NFWO naast het zaai- en incubatieniveau ook een rol kan spelen in de consolidatiefase. Deze fase heeft tot doel een langetermijn-uitbouw van hooggekwalificeerde onderzoekseenheden (door o.a. structurele steun aan excellentiecentra). Ook hier dient het kwaliteitscriterium te gelden als enig hanteerbaar

criterium en dient het accent te worden gelegd op evaluatie in al haar aspecten, zowel ex ante, intermediair als ex post.

2. WETENSCHAPPELIJKE EVALUATIE

2.1. De krachtlijn in het beleid van het NFWO is de responsabilisering van de wetenschappelijke commissies door een doorgedreven evaluatie in alle stadia en op alle niveaus. Het NFWO beschouwt dit als een degelijke basis voor de verdere uitbouw van een internationaal kwalitatief competitief basisonderzoek in Vlaanderen en meent dat dit de nodige garantie biedt zowel aan de wetenschappelijke gemeenschap als aan de overheid voor het zo optimaal mogelijk aanwenden van de middelen gebaseerd op kwaliteitscriteria.

2.2. Daar de werking van het NFWO in grote mate steunt op het inwinnen van externe wetenschappelijke adviezen en op de werking van wetenschappelijke commissies, waarin ook vertegenwoordigers van de franstalige Belgische wetenschappelijke gemeenschap en buitenlandse leden zetelen, meent de VRWB dat er continu moet blijven gestreefd worden naar een optimale werking van de wetenschappelijke commissies. De VRWB neemt nota van het feit dat dit voor het NFWO een continue zorg is, waarbij de voorstudie omtrent de herindeling van de commissies de eerstvolgende etappe is.

2.3. De VRWB-leden zijn van oordeel dat in de samenstelling van de wetenschappelijke commissies het principe moet bewaard blijven om franstalige Belgische en buitenlandse experts te betrekken en zelfs de meerderheid te laten uitmaken. Dit zal mogelijke partijdigheid minimaliseren.

2.4. De VRWB vraagt een duidelijke zichtbaarheid in de procedure van ventilatie van de aanvragen over de diverse commissies. De VRWB beveelt aan dat de commissievoorzitters systematisch hun verantwoordelijkheid opnemen en een actieve rol spelen.

2.5. De VRWB beveelt het NFWO aan een inspanning te willen leveren met betrekking tot het geven van feedback na het beëindigen van de procedure, in het bijzonder wanneer een projectvoorstel niet aanvaard wordt.

2.6. Volgens de VRWB is het aangewezen dat de domeinraden, waarvan sprake in het beleidsplan, zich in het algemeen en permanent beraden over de werking en de coördinatie van de wetenschappelijke commissies. In het bijzonder dient de domeinraad voor elk

interventieniveau na te gaan welke procedure voor de externe raadpleging het meest geschikt is voor zijn specifiek domein, waarbij tevens de baten en kosten geanalyseerd worden. Ook dienen de domeinraden zich te buigen over de indeling van de commissies en voorstellen te doen over mogelijke bijsturingen en aanpassingen, rekening houdend met de meest recente trends en evoluties in het wetenschapsbedrijf. Wanneer de samenstelling en de aard van de commissies gewijzigd worden, is het noodzakelijk het principe en de aard van de domeinraden opnieuw te bekijken.

3. POSTDOCTORALE ONDERZOEKERS

3.1. Evenals het NFWO hecht de VRWB een groot belang aan de postdoctorale actie en is voorstander van de uitbouw van een volwaardig postdoctoraal corps bij het NFWO. De interuniversitaire competitie voor de postdoctorale mandaten van topniveau dient gehandhaafd om het kwaliteitsniveau zo hoog mogelijk op te drijven.

3.2. Enerzijds zal dit postdoctoraal corps bestaan uit een kader van permanente onderzoekers met een contract van onbepaalde duur op topniveau. Deze onderzoekers verdienen een gelijkwaardig statuut als het universitair zelfstandig academisch personeel.

Hun aantal blijft beperkt, maar de VRWB is van oordeel dat de huidige limiet vastgesteld op 200 permanente mandaten te laag ligt, gelet op het grote potentieel en de grote noden.

De VRWB wenst tegelijk te beklemtonen dat bijzondere aandacht moet uitgaan naar functionaliteit en blijvende hoogste kwaliteit van dit onderzoekersbestand, waarvan de evaluatie continu moet voortgaan.

3.3. Anderzijds zal in dit postdoctoraal corps plaats zijn voor tijdelijke mandaten, bestemd voor onderzoekers op topniveau in een zeer creatieve periode. Zij zullen een belangrijk deel uitmaken van het recruteringspotentieel voor de aankomende vervangingsbehoeften van het zelfstandig academisch personeel in de universiteiten.

3.4. Het recent door het NFWO ingevoerde postdoctorale systeem, waarbij postdoctorale mandaten van drie jaar driemaal kunnen worden toegekend en waarbij postdoctorale onderzoekers met ten minste drie jaar postdoctorale anciënniteit een beroep kunnen doen op een mobiliteitstoelage, biedt volgens de VRWB een betere garantie op een terugkeer naar Vlaanderen van postdoctorale onderzoekers, die internationale expertise hebben verworven.

3.5. De VRWB wenst evenwel te wijzen op de problemen, die het nieuwe postdoctoraal systeem van driemaal drie jaar kan opleveren voor de betrokken onderzoeker, voor wie nadien eventueel geen plaats is in het ZAP-corps, terwijl andere beroepsuitwegen schaars worden voor toponderzoekers van 35 jaar en ouder. De VRWB neemt evenwel nota van de intentie van de onthaalinstellingen (rectoren) om met deze groep onderzoekers ernstig rekening te houden bij het uitstippelen van hun personeelsbeleid.

3.6. De VRWB-leden ondersteunen de initiatieven om de mandaathouders met een contract van onbepaalde duur optimaal in te schakelen in de werking van de onthaalinstellingen. De wenselijkheid voor het voeren van een lineaire politiek over alle domeinen heen wordt evenwel in twijfel getrokken.

"*Dé universiteit*" bestaat niet en de problemen qua doorstroming die zich stellen in de talrijke wetenschappelijke disciplines zijn vaak fundamenteel verschillend.

3.7. In de VRWB hebben de vertegenwoordigers van de universiteiten tenslotte laten opmerken dat door de toename van de middelen voor wetenschappelijk onderzoek, waarover de VRWB zich trouwens ten zeerste verheugt, de universiteiten problemen krijgen rond financiering van ondersteuning en indirecte kosten.

Dr. ir. Elisabeth Monard
Secretaris

Prof. dr. Roger Dillemans
Voorzitter